

СИЛАБУС

ДИРИГУВАННЯ

Фахова профілізація «Народні інструменти»

Спеціальність		025 Музичне мистецтво
Галузь знань		02 Культура і мистецтво
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		3-4
Семестр		5-8
Обсяг дисципліни (години / ECTS)		120 годин / 4 кредитів ECTS
Статус дисципліни (обов'язковий / вибірковий)		Вибіркова для отримання додаткової кваліфікації
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Міхеєв Борис Олександрович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Професор, заслужений діяч мистецтв України
	Посада	Професор
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Miheiev.pdf
	e-mail	borys.mikheiev@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Дяченко Юрій Станіславович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства
	Посада	Доцент
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Diachenko.pdf
	e-mail	yurii.diachenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Литвищенко Олександр Володимирович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор філософії
	Посада	Старший викладач
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Litvischenko.pdf
	e-mail	oleksandr.lytvishchenko@num.kh.ua
Інформація	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Шнирєва Анастасія Євгенівна

про викладача	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	
	Посада	Викладач
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/choral-conducting/Shnyrova.pdf
	e-mail	anastasiia.shnyrova@num.kh.ua
	Анотація	Силабус навчальної дисципліни «Диригування» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Оркестрова майстерність». Силабус укладено відповідно до вимог Європейської кредитної трансфернонакопичувальної системи організації навчання. Силабус визначає обсяг знань здобувачів вищої освіти, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Диригування», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання результатів навчання.
Мета дисципліни		Метою вивчення навчальної дисципліни є формування комплексу професійних компетентностей для прийняття правильних самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах на базі широкого кола фундаментальних знань, одержаних у закладі вищої освіти; оволодіння прийомами диригентської техніки, методикою аналітичної роботи з партитурою, навичками практичної роботи з оркестром та солістами, що є фундаментом для подальшої плідної професійної діяльності. У результаті опанування дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати: - матеріал курсу «Диригування» у повному обсязі; - різноманітність положень диригентської постановки та їх залежність від потреб реального звучання; - способи тактування складних і мішаних схем, нерівнодольних схем, правила їх скорочення та об'єднання; - основи раціонального використання функцій рук; - прийоми передачі в жесті поліритмії та поліметрії; - комплекс аплікатурних варіантів для передачі в жесті динамічних нюансів та їх раптових змін, довготривалих зростань і спадів динаміки; - методику відбиття в диригентському жесті (варіантах аплікатури) складових елементів формоутворення; - засоби передачі агогічних відхилень темпу, затримки звучання; - можливості використання диригентського жесту для рельєфної передачі артикуляційних особливостей звуковидобування та тембрального забарвлення звучання оркестрових груп і окремих інструментів; - основи аналізу партитури; - план самостійної підготовки диригента до репетиції: із концертмейстерами в класі, з оркестром; - базові засади інтерпретаційної роботи диригента; - склад оркестру народних інструментів на рівні розуміння виконавських можливостей кожного

	окремого музичного інструмента, тембральних особливостей його звучання; - склад симфонічного оркестру на рівні розуміння виконавських можливостей кожного окремого музичного інструмента, тембральних особливостей його звучання; - основи планування практичної репетиційної роботи; - особливості виконання оркестрового акомпанементу, роботи з солістами; - більшість оригінальних творів із рекомендованого репертуару. уміти: - демонструвати повний обсяг умінь, що передбачені програмними вимогами до попередньо опанованої дисципліни «Основи диригування»; - раціонально використовувати такі диригентські ресурси, як постановка, позиції рук, диригентський план, для створення слухної та виразної атмосфери під час виконання музичного твору; - тактувати будь-які схеми в різних темпах та типах артикуляції, за необхідністю маркуючи або зупиняючись на будь-якій долі; - користуватися руками раціонально та абсолютно незалежно одна від одної; - відтворити в диригентському жесті зміни темпу, динамічних нюансів кількома варіантами аплікатури; - за рахунок незначної зміни жесту, підкреслити тембральні особливості звучання, штрихи, елементи поліритмії; - виділити окремі голоси із загальної оркестрової фактури; - увиразнити складові елементи музичної форми, одночасно підкреслюючи їх архітектурну єдність; - самостійно проаналізувати партитуру незнайомого музичного твору; - зважено ставитись до підбору диригентської аплікатури під час самостійного опрацювання творів, ураховуючи їх масштабність, стильову спрямованість та склад оркестру; - вправно та коректно, використовуючи весь комплекс музично-теоретичних знань, здійснити інтерпретацію музичного твору; - самостійно готувати та проводити оркестрові репетиції; - заздалегідь розраховувати репетиційний час, складаючи попередній план репетиції; - стисло та зрозуміло висловлювати власні побажання оркестру, рельєфно підтримуючи їх диригентським показом; - у разі необхідності – проводити групові репетиції, виконувати нотну коректуру, інструментувати невеликі за масштабом твори для конкретного складу виконавців; - працювати з солістами: вокалістами, інструменталістами та їх різноманітними ансамблями.;
--	---

Програмні результати навчання	РН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності. ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію. ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській/менеджерській/лекторській/звукорежисерській практичній діяльності.
Загальні компетентності	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 12. Здатність працювати автономно.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК 8. Здатність здійснювати диригентську діяльність. СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти. СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків. СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / лекторську / аранжувальну / звукорежисерську діяльність у сфері музичного мистецтва. СК 17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
Зміст навчальної дисципліни	<u>Перелік тем</u> <u>Заліковий модуль 1.</u> (I курс, 1 семестр) Програма довільного жанрово-стильового наповнення складності якої відповідає вимогам бакалаврського освітнього рівня із обов'язковим виконанням твору крупної форми композиторів раннього романтизму. Представлення анотацій виконуваних творів. <u>Заліковий модуль 2.</u> (I курс, 2 семестр) Диригування твору крупної форми раннього романтизму та п'єси, рівень складності якої відповідає вимогам бакалаврського освітнього рівня. Представлення анотацій виконуваних творів. <u>Заліковий модуль 3.</u> (II курс, 3 семестр) Диригування частини симфонії композиторів романтиків та акомпанементу для солюючого інструменту з оркестром твору українського композитора, рівень складності якої відповідає вимогам бакалаврського освітнього рівня. Представлення анотацій виконуваних творів. <u>Заліковий модуль 4.</u> (II курс, 4 семестр)

	Диригування увертюри до опери чи частини симфонії композиторів романтиків та оркестрового твору, або оркестрового акомпанементу, рівень складності якої відповідає вимогам бакалаврського освітнього рівня. Представлення анотацій виконуваних творів.
Види занять	Індивідуальні заняття з концертмейстерами та самостійна робота. Відвідання концертів, майстер класів, перегляд відеоматеріалів з мережі інтернет, знайомство з виконавськими конкурсами диригентів світу. Аналіз виконавських інтерпретацій видатних диригентів
Методи навчання	Практичний метод (індивідуальні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); самостійна робота (розв'язання завдань, виконання вправ, відвідання концертів та вистав, вивчення відеозаписів відомих оперно-симфонічних диригентів та диригентів оркестрів народних інструментів). У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти відвідують індивідуальні заняття з педагогом та концертмейстером. У процесі самостійної роботи здобувачі використовують запропоновані методи роботи.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Підсумковий семестровий контроль (max 100 балів): Презентація диригентської виконавської роботи, де здобувачі демонструють досягнення диригентської майстерності в виконавській презентації музичного твору, а також вирішення художньо-музичних завдань.
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як Viber, листування через e-mail, Zoom, посилання на google- диск тощо. Від здобувачів освіти очікується виконання усіх видів завдань. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	1. Гайдено А.П. Інструментознавство та основи теорії інструментування. – Харків: Майдан, 2010. – 145 с. 2. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (українська академічна школа): підручник [для вищих та сер. муз. навч. закл. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. 592 с. 3. Макаренко Г. Творчість диригента: естетична цінність гармонії / Герман Макаренко // Київське

	музикознавство : зб. ст. / Нац. муз. акад. України імені П. І. Чайковського [та ін.]. Київ: 2007. Вип. 23. Культурологія та мистецтвознавство. С. 160–170. 4. Мурза С. Диригентський жест як інструментально-виконавський феномен : компаративно-технологічний підхід : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – Муз. мистецтво; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2021. 19 с. 5. Мурза С. Диригентський жест як об'єкт семіотичного аналізу // Наук. вісн. / Одеська держ. муз. акад. імені А. В. Нежданової. Одеса, 2019. Вип. 29, кн. 1 : Музичне мистецтво і культура. С. 42–51. 6. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.- метод. посіб. для студ. мист. ф-ту пед. ун-ту. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2009. 232 с. 7. Рожок В. І. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака : до 100-річчя Нац. муз. акад. ім. П. І. Чайковського : навч. посіб. Київ: НМАУ, 2013. 302 с. 8. Хащеватська С. С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації / С. С. Хащеватська – Вінниця, Нова Книга, 2008. – 256 с. 9. Черкаський Л. М. Українські народні музичні інструменти /Л. М. Черкаський. – К.: Техніка, 2003. – 264 с.
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми дисципліни «Диригування», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол №1.